

קומה הראשונה של מישכן הכנסת יש שורה של אולמות מפוארים, המשמשים את ועדות הכנסת. בשניים מן האולמות האלה אין לנו דריסטרגל: חדרי ועדת הכספים וועדת החינוך והבטחון.

אותם יהודים ואותם גרמנים

דבר הראשון נגע לגרמניה. לפני שבועיים תבע ח"כ מנחם בגין, בנאום נרגש ומוצדק, כי הכנסת תדון במליאה על גילויי הניאירנאציזם, ותרם את קולה באונו העולם. הממשלה, המקבלת כסף מגרמניה, אינה מעוניינת בכך. שר החוץ, אבא אבן, ביקש את בגין להעביר את העניין, לפי שעה, לחזרה, והבטיח כי בעוד שבוע יידון הדבר מחדש במליאה, כשתעלה הצעה של מפ"ם באותו עניין. בלית ברירה הסכים בגין.

השבוע עלתה הצעת מפ"ם. אבא אבן ענה בנאום נמלץ אך חסרתוכן, שעיקרו: זה לא חשוב, ואין מה לעשות. בסוף ביקש להעביר את העניין לוועדת החינוך והבטחון, על פי הידברות קודמת. מפ"ם הסכימה לכך מיד. כך נעלם העניין מסדר היום של המליאה, מבלי שאיש מאיתנו יכול היה להשמיע את קולו על עניין המסעיר את העולם כולו.

לפני שהיו"ר התורני, יצחק נבון מרפ"י, יכול היה להעמיד הצעה שערווייתית זו להצבעה, קרה הדבר הבא: היו"ר יצחק נבון: האם חברת הכנסת אמה תלמי (מטעם מפ"ם) מסכימה להצעת השר (להעביר את העניין להעדה)? אמה תלמי: כן.

אורי אבנרי (קופץ ממקומו): אני מציע לקיים דיון במליאה. (סערה באולם). לפי התקנון יש לי הזכות להציע הצעה זו. היו"ר יצחק נבון: לפנינו שתי הצעות, להעביר להעדה או לדון במליאה... (קריאות באולם. היו"ר מתייעץ עם המזכירים) נמסר לי עלידי מזכירות הכנסת כי סוגיה בקשר לאופן זה של הגשת הצעה, שלא עלידי מביא ההצעה, נמצאת עכשיו בדיון בוועדת

בדברי התשובה שלי למתווכחים, בילו ליוזי שנה זוי, אמרתי כי "אני מצוין בשימחה, כי פרט לחבר הכנסת אורי אבנרי, נציגי כל הסיעות בכנסת תמכו בהסדר של ביטוח-בריאות כולל במדינה באמצעות קופות-החולים... לגבי תוכנית הלאמת הבריאות, אשר סביבו התנהלו בבית הזה ויכוחים סוערים, נשאר קולו הבודד של חבר הכנסת אורי אבנרי. ואני מסכים להגדרתו כי נשאר בעניין זה, חייל קטן, העומד לבד בחזית שנעלמה", כך אמר. והוספתי: "ואני מצוין התפתחות זו בסיפוק."

פרם

מנחם בגין: מה אתה מצוין בסיפוק?

ישראל ברזילי: כי כולם, פרט ליוצאי-מין הכלל אחד, תמכו בביטוח-בריאות כולל באמצעות קופות-החולים הרי קיימות.

אורי אבנרי: כי כולם צד מעוניין.

בדברי תשובתו, ציין גם יוסף סרלין שאנחנו יוצאי-דופן בעניין זה. הוא שאל, לגבי הרכב הוועדה שמונתה עלידי הממשלה לבדיקת בעיות ביטוח-בריאות:

יוסף סרלין: ... אם לא הכניסו את חברת הכנסת היחיד, חברת הכנסת אורי אבנרי, שבניגוד לכל חברי הכנסת הוא נגד ביטוח-בריאות באמצעות קופות-חולים, אני חושב כי (שיתוף המתנגדים בדיונים) לא היה השיקול הקובע.

נמנעתי, כמובן, מן ההצבעה, וביקשתי רשות-הדיבור כדי לנמק הימנעות זו. בפתיח דברי אירעה תקרה היחולית, שמקורה בעובדה כי בדרך כלל אני משתמש מעל דוכן הכנסת בלשון "אנחנו" — כדי להדגיש שאיני מדבר בתור יחיד, אלא כנציג 14 אלף בוחרים. סגנון זה של "אנחנו" הפך, ברבות הימים, לסמל-היכר של סיעתנו.

אורי אבנרי: נמנעתי מהצבעה על הצעות אלה... עמוס דגני (רפ"י): נמנענו! (צחוק באולם).

אורי אבנרי: לפי בקשת חברת הכנסת דגני: נמנענו מן ההצבעה על הצעות אלה, כי אנו מתנגדים לכל פשרה עם עקרון ביטוח-בריאות הממלכתי לאלתר. כל פשרה תביא לשמירה על ההסכם האילם בין המפלגות האינטרסנטיות.

ביטוח ממלכתי-כביכול, באמצעות קופות-החולים המפלגתיות, הוא המשכתו — ואף הגברתו — של המצב הקיים, דהיינו: חלוקת השלל של כספי-הציבור בין המפלגות. ייעול שירות הבריאות לטובת כל תושבי הארץ, וכינון דימוקרטיה בה אין האזרח תלוי במפלגה — תובעים כינון שירות-בריאות ממלכתי בלעדי לאלתר, תוך הלאמת קופות

יוצאים מאחורי הכבלים!

החולים, והדבר ניתן לביצוע מיד. כל דרך אחרת היא הסוואת השיטה הפסולה הקיימת. בעת הדיון בתקציב משרד-בריאות בראשית השנה, כבר הוכח כי חוץ מסיעת-היחיד שלנו אין אף סיעה אחת בכנסת התובעת שירות-בריאות ממלכתי לאלתר, ושרת-בריאות חזר וציין זאת היום בסיפוק. למעשה כל המפלגות, מחרות ועד מק"י, מעוניינות בביצור הקופות הקיימות. בשסה הבריאות לא קמה עדיין מדינת ישראל, והגיעה השעה להקיים ו

סאדיסטיים ומאזוכיסטיים בכנסת

זה כמה שבועות אין לכנסת מה לעשות. סדר-היום השבועי הוא אוסף של עניינים קטנטנים, שאינם ממלאים את הזמן. כמה פעמים התמלא החלל באופן בלתי-צפוי, עלידי החיכוך על ביטול המימשל הצבאי, פעולת סמוע, התפטרות השר צדוק, פרשת סומרפין ושביבת הסטודנטים. בשאר השבועות התכנסה הכנסת באיחור של שעותיים, או הלכה הביתה אחרי שעה-שעתיים. ניסו כמה פעמים להעלות עניין זה במליאה, אך נתקלנו בקיר אסום. אין הכנסת אוהבת שיוכחו אותה בפניה.

בגלל החלל הריק, הסכימה הממשלה שיערך דיון במליאת הכנסת על גורמות-העבודה בפרדסנות — אחרי שהשכחה בפרדסים כבר נגמרה. שלא כמו לגבי הניאירנאציזם בגרמניה ושביבת הסטודנטים, לא היה איכפת לממשלה שידובר על נושא זה. אבל הנושא לא התאים לויכוח במליאה. הוא מקצועי מאוד, מחייב ידע רב, ומקומו בחודש-מומחים.

נטלנו את רשות-הדיבור בחיכוך זה כדי לדבר על האחירה הכללית השוררת במדינה — אחירה של חוסר-פריון וחוסר-מאמץ, שמקורה בחוסר-מנהיגות. דיברנו על הדוגמה הקלוקלת של הממשלה, שמשרדיה רבים ועבודתה מעטה. אחר-כך עברנו לפריון-העבודה בכנסת עצמה, וגרמנו לויכוח רבתי בין תריסר חברי-הכנסת שנכחו באולם:

אורי אבנרי: ויורשה לי לומר משהו גם על הדוגמה האישית של הבית הזה. עיני המדינה נשאות אל הכנסת. הכנסת היא מוסד היוצר תודעה בציבור. האם אנו, חברי הכנסת, יכולים לשים ידנו על לבנו ולומר שאנו נותנים דוגמה טובה של פריון עבודה? האם מישהו יכול להתייחס ברצינות המתאמה לדיון בכנסת, כשהציבור כולו מותח ביקורת על הנורמות של העבודה בעצמה?

הנס קלינגהופר (גח"ל): יש גם הסתה כללית נגד הכנסת! אורי אבנרי: חברת הכנסת קלינגהופר, חברי כנסת נעלמים ונעדרים במשך שבועות וחודשים, ועכשיו אפילו במשך שנה שלמה, וזה מתפרסם בכל העיתונים. האם הפועל, הקורא את זה, יכול לשאת את עינוי אלה הכנסת ולקבל דוגמה שתלהיב אותו לעבוד יותר?

נתן פדר (מפ"ם): זה מעורר אצל הפועלים את הרצון להתחלף עם חברי-הכנסת. שמואל מיקוניס (מק"י): להיפך. הפועלים מעוניינים שלכנסת לא תהיה יעילות גדולה מדי. זה יותר טוב בשבילם!

מרדכי ביבי (המערך): אתה משתמש ביוצאים-מין-הכלל, ומדביק אותם לכל חברי הכנסת. כך אתה רוצה לחנך את הציבור. אורי אבנרי: אני בהחלט רוצה לחנך את הציבור להבחין בין חברי-הכנסת, וגם בין הסיעות בכנסת. לפי יעילות עבודתן.

אבל אני שואל: לפני שבוע ישבנו פה והחלטנו — נדמה לי פה אחד — שהדיון הזה הוא חשוב עד כדי כך שהוא צריך להעסיק את מליאת הכנסת. יותר חשוב משביבת הסטודנטים, יותר חשוב אפילו מהניאירנאציזם בגרמניה, נושאים שלא זכו לדיון כללי במליאה. אבל עכשיו נוכח באולם הזה מיספר ח"כים היכולים בנוחיות להיכנס לחזרי-שיבות בקומה הראשונה, אילו קיימנו את הדיון בוועדה — אולי היו נוכחים שם יותר חברים...

שמעון פרס (רפ"י): אתה הרבה יותר יכול לקרוא את הדיונים בפרוטוקול הכנסת. אינני יודע למה הוא צריך לשבת פה ולשמעו. יש לו פגישות עם ציבור. לדעתך, צריך חברי-כנסת לשבת כמו רה"ט. הוא יכול לקרוא את כל הדיונים כל יום, בלי שום בעיות. הקשר שלו עם הבוחרים של פחות חשוב.

ראה דו"ח לבונה (33), בהעולם הזה (1508).

הפירושים. משום כך אינני יכול, לפי שעה, כל עוד יש ספק בנושא זה, להעמיד את הצעתו של חברת-הכנסת אבנרי להצבעה.

חוק ברזל — לגבי אחרים

לא פחות חמורה היתה הפרשה השניה, שנגעה לוועדת-הכספים. היא התעוררה אחרי שהכנסת העבירה לוועדה שתי הצעות-לסדר-היום בעניין סומרפין: של אלמוגי ושל. כבר בעת הדיון על כך הבדיל פינחס ספיר בפירוש בין שתי ההצעות. הוא הודיע שהוא יענה לאלמוגי, אך לא לי. זה היה לו נוח, כי הוא קיחה להשתיק את אלמוגי בעניינים הקובעים, מפני שיש בידו הוכחות שרפ"י קיבלה כסף מאמיר הלוי, וכי טדי קולק ושמעון פרס המליצו על עסקי הלוי.

בעת הדיון במליאה התנגדתי להעברת העניין לוועדת-הכספים, ותבעתי מינוי ועדת-חקירה בלתי-תלויה. שהרי ועדת-הכספים, שרוב הסיעות המייצגות בה קיבלו "תרומות" מהלוי, אינה יכולה לדון על הערכויות שניתנו לו — אחרי שהיא עצמה אישרה ערכויות אלה.

מה שקרה בוועדת-הכספים, מאשר את כל חששותינו. לפי תקנון הכנסת, "רשאות" הוועדה להזמין את הח"כ שהגיש את ההצעה שהועברה אליה לדיון. למעשה, זהו תוקן ברזל בכל החצרות. מזמינים את הח"כ לפתוח את הדיון בהצעתו בחודה, ולהיות נוכח בכל הישיבות המוקדשות לי הצעתו. זהו כלל קבוע.

אך לא תמהתי כשלא הוזמנתי להעדה. לא תמהתי גם כש נודע לי שח"כ אלמוגי (שהוא חבר הוועדה) הוזמן לפתוח את הדיון. לי לא ניתן לפתוח, וגם לא להיות נוכח בעת הדיון על ההצעה שלי.

הרצתי מכתבי מחאה ליו"ר הכנסת וליו"ר הוועדה — ח"כ ישראל קרגמן, נאמנו של פינחס ספיר. יו"ר הכנסת הוזמן אליו את קרגמן, וכתוצאה מפיגשה זו קיבלתי מכתב מקרגמן

המומין אותי לשיבה הבאה של הוועדה, כדי להשמיע את טענותי. אך גם לפי אותו מכתב, לא הוזמנתי להיות נוכח בישיבות ובעת ניסוח המסקנות.

מובן מאליו שסירבתי לקבל הזמנה זו בתנאים אלה — כי פירוש הדבר הוא שהדיון יתנהל בהעדר, ושהמסקנות תנוסחנה ללא השתתפותי, ואילו בהשמעת טענותי, במשך כמה דקות, הייתי נותן מראש גושפנקה לכל הגוהל המפוקפק הזה.

"חייל קטן עומד לבד..."

א ייהזמנתי ההפגנות להעדה מהרה, כמובן, קומפלימנט. לולא פחדו מאיתנו, לא היו מתייחסים אלינו בצורה כה בלתי-רגילה, יוצאת-דופן וצורמת.

למחאה מסוג דומה זכינו כאשר עלו השבוע שתי הצעות-חוק, של יוסף סרלין (ליברלים) ומתילדה גז (רפ"י), בעניין ביטוח-בריאות ממלכתי. שתי ההצעות היו מנוסחות יפה, בצורה כללית ומעורפלת — אך למעשה התכוונו שתי הסיעות להשאיר על כנו את קופות-החולים המפלגתיות. גח"ל יש שלוש קופות כאלה (הלאומית, העממית ומכבי), בעוד שאנשי רפ"י

ממלאים תפקידים מרכזיים בקופות-החולים של ההסתדרות הכללית.

כאקם ישראל ברזילי, שר-הבריאות, לענות לשתי ההצעות, לא היסס להוקיע צביעות זו, ולהצביע על העובדה שבכל הבית יש רק ח"כ אחד הרוצה בהקמת שרות-בריאות ממלכתי: ישראל ברזילי: ... סביב דרכי הנהגתו של ביטוח-בריאות כולל התנהל בכנסת ויכוח.

ברזילי